

Tribuna

David Bueno i Torrens. Professor i investigador de genètica i divulgador de la ciència

Sinèrgies i agnotologia

L'entorn natural, social, cultural i tecnològic es troba en un procés de canvi i transformació que requereix que fem front, individualment i col·lectiva, a una sèrie de reptes, que l'ONU ha recollit en els anomenats Objectius de Desenvolupament Sostenible. Sovint, però, el debat que ha de conduir a l'apoderament social es troba contaminat per idees falses que s'escampen ràpidament entre la població. Molt abans que es comencés a parlar de les *fake news*, l'any 1995 Robert Proctor, de la Universitat de Stanford, va encunyar el terme agnotologia (del grec *agnosis*, "desconeixement") per anomenar la branca del coneixement que estudia la introducció cultural d'ignorància o de dubte, a través de dades parcials, esbiaixades o tretes de context, una tàctica que es fa servir sovint per manipular la població.

FA UN PARELL DE SETMANES es va celebrar a Barcelona un congrés internacional molt inspirador, que vaig tenir el plaer de coordinar junt amb la filòsofa Marina Garcés i el catedràtic d'estadística Josep Casanovas, la International Conference on Hu-

manities and Higher Education: Generating Synergies between Science, Technology and Humanities. Promogut per la Global University Network for Innovation (GUNi), l'objectiu era discutir, amb la vista posada en els Objectius de Desenvolupament Sostenible i amb experts de tot el món procedents de diferents àrees de coneixement i de cultures diverses, sobre el paper transversal que han de tenir les humanitats en l'educació superior per a la formació integral de les persones, i també quina ha de ser la presència de la ciència i la tecnologia i dels seus mètodes de treball en els estudis humanístics. La GUNi és una

“Si no treballem junts els Objectius de Desenvolupament Sostenible seran paper mullat

xarxa formada per més de 200 institucions d'educació superior de 78 països d'arreu del món, la presidència de la qual correspon a l'Associació Catalana d'Universitats Públiques. Un dels seus objectius és reflexionar sobre el paper de l'educació superior i animar les institucions implicades a redefinir el seu rol, per afavorir la transformació cap a una societat més crítica, justa i apoderada. És a dir, amb els mitjans i coneixements suficients per prendre decisions raonades i no condicionades per interessos particulars.

LA CONCLUSIÓ que vaig treure del congrés va ser clara: si no treballem plegats, cadascú des del seu camp d'expertesa i des del seu substrat cultural, però de manera sinèrgica amb els altres, els Objectius de Desenvolupament Sostenible seran paper mullat, en bona part perquè, amb visions excessivament parcials i fragmentades, la introducció d'ignorància o de dubte és molt més efectiva. A més, és en els territoris fronteres entre disciplines i entre cultures on sorgeixen les idees més innovadores, possiblement les úniques capaces de transformar el món en positiu.